

Aan de raad van de gemeente Lingewaard

Onderwerp Kaders opvang asielzoekers in de gemeente Lingewaard
Portefeuillehouder A. Slob
Zaaknummer collegevoorstel ZS-876167

Beslispunten

1. Kaders voor opvang van asielzoekers vast te stellen;
2. De voorbereidingskosten hiervan te dekken uit het overschot Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne.

Inleiding

Op 31 januari jl. is de 'Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' in werking getreden, in de volksmond bekend als de Spreidingswet. Doel van deze wet is om te komen tot voldoende opvangplekken en een evenwichtiger verdeling van asielopvang over provincies en gemeenten. De colleges van B&W zijn sindsdien aanspreekbaar op de asielopgave die aan de gemeenten is toebedeeld. De gemeenten moeten deze opvangplekken voor asielzoekers uiterlijk 1 juli 2025 opleveren.

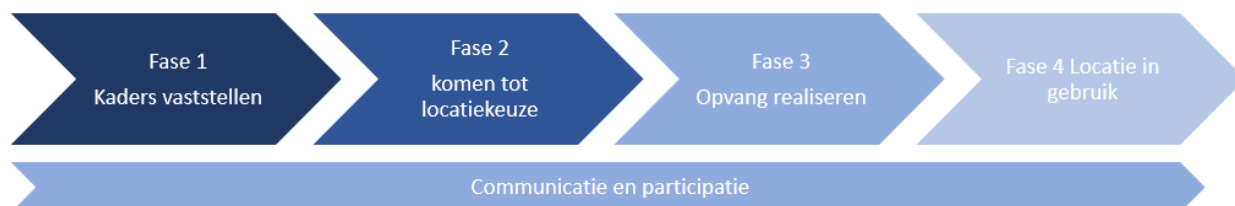
De landelijke asielopgave is vastgesteld op 96.000 opvangplekken per 1 januari 2025. Deze opvangplekken zijn op basis van inwoneraantal en de sociaaleconomische score indicatief verdeeld over alle gemeenten.

De verdeling per provincie is op 31 januari 2024 gepubliceerd in de Staatscourant, evenals een indicatieve verdeling per gemeente. Voor onze gemeente is de opgave vastgesteld op 284 asielopvangplekken, waarvan 24 geschikt voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's). In dit stuk spreken we uitsluitend over AMV's-asiel die nog geen status toegekend hebben.

Provinciale Regietafel Migratie en Integratie (PRT)

In de Spreidingswet is een belangrijke rol toebedeeld aan de Provinciale Regietafel Migratie en Integratie (PRT): Hier maken vertegenwoordigers van de colleges van B&W en het COA – onder voorzitterschap van de commissaris van de Koning in de rol zijn van Rijksorgaan – concrete afspraken over de invulling van de indicatieve opgaven van alle Gelderse gemeenten samen (de zgn. Provinciale opgave). Omdat Gelderland 51 colleges van B&W telt, zijn onder de PRT zeven subregionale overlegtafels gevormd. Aan deze tafels maken gemeenten binnen elke subregio onderling afspraken over de invulling van de subregionale opgave (optelsom van alle indicatieve opgaven van gemeenten die deelnemen aan het subregionale overleg). Ons college neemt deel aan het subregionaal overleg van de regio Arnhem waarin is afgesproken dat in beginsel elke gemeenten de eigen opgave oppakt. Wethouder Slob vertegenwoordigt ons college in dat overleg.

In 4 fasen asielzoekers opvangen in Lingewaard

Fase 1 Kaders vaststellen

Om te komen tot een evenwichtig en breed gedragen besluit voor deze opvang hebben we kaders nodig. Deze gemeentelijke kaders zijn voorwaardelijk voor de locatiekeuze voor de opvang van asielzoekers. Een belangrijk onderdeel van deze kaders is het participatieproces. Het participatieplan voor dit proces is als bijlage opgenomen in dit voorstel.

Kaders

- We nemen in Lingewaard onze verantwoordelijkheid en bereiden ons voor op onze wettelijke taakstelling.
- Via een participatieproces worden uitgangspunten geformuleerd die als resultaat worden meegenomen. De uitgangspunten gaan over wat inwoners belangrijk vinden bij het zoeken naar een geschikte locatie, hoe zij willen samenleven met de nieuwkomers en welke rol de gemeente hierin kan spelen.
- De gemeenteraad stelt de locatie vast.
- We zoeken naar één centrale opvanglocatie voor 300 asielzoekers.
- AMV's krijgen intensievere begeleiding en vangen we op in een apart gebouw op dezelfde locatie als de overige asielzoekers.
- De centrale opvanglocatie is minimaal 5 jaar en maximaal 10 jaar beschikbaar.
- Het plan komt tot stand op basis van goede ruimtelijke ordening

Argumenten

1.1. De aanwijzing voor de gemeente Lingewaard: het creëren van 284 opvangplekken (260 asielzoekers en 24 AMV's) is een wettelijke verplichting.

Met de komst van de spreidingswet per 31 januari 2024 hebben gemeenten een verplicht aantal opvangplekken toegewezen gekregen. Door voldoende plaatsen te realiseren voldoen wij aan deze verplichting.

1.2 We houden grip op het proces.

In de Spreidingswet is bepaald dat de commissaris van de Koning in een tweejarige cyclus voor 1 november van het kalenderjaar (2024) een verslag stuurt aan de minister van Justitie en Veiligheid over de invulling van de provinciale asielopgave. Daarbij wordt een provinciaal plan meegestuurd. Indien het gemeenten onderling niet lukt om gezamenlijk de hele provinciale opgave in te vullen, dan kan de staatssecretaris zelf gemeenten aanwijzen, en daarmee verplichten, om asielzoekers op te gaan vangen. Door proactief in te spelen op de taakstelling houden we het proces in eigen hand en voorkomen we dat we straks dat het Rijk de regie overneemt en op stel en sprong opvangplekken aanwijst om te realiseren.

1.3 De definitieve keuze is aan de gemeenteraad.

Dit voorstel is bedoeld om een locatiekeuze te bepalen. Vervolgens onderzoeken we de mogelijkheden voor huisvesting, we raadplegen inwoners en onderzoeken de financiële gevolgen. De gemeenteraad neemt op basis van de resultaten van deze onderzoeken een besluit over de locatiekeuze.

1.4 We geven de inwoners een stem.

Het plaatsen van een grote groep nieuwkomers heeft gevolgen voor de gemeenschap. We willen vanaf de start ervoor zorgen dat we goed kunnen samenleven. Daarom vragen we inwoners wat zij belangrijk vinden bij de opvang van asielzoekers in hun omgeving. Hiermee betrekken we inwoners bij deze belangrijke beslissing. De kaders die de raad meegeeft zijn randvoorwaarden voor dit traject.

1.5 Bij een opvanglocatie vanaf 300 plekken neemt COA de verantwoordelijkheid voor het realiseren op locatie.

Als gemeente zorgen wij voor het nemen van een besluit over de locatie en de voorbereiding daarvan. Deze kosten komen voor rekening van de gemeente. Als er eenmaal een locatie is aangewezen dan zullen de kosten en uitvoering voor de opvang voor rekening komen van het COA. Dit doet het COA echter alleen als

de locatie bestaat uit meer dan 300 plekken. Om extra druk op de gemeentelijke organisatie en kosten voor de gemeente te voorkomen, stelt het college voor om een opvanglocatie voor 300 asielzoekers in plaats van 284 asielzoekers te realiseren.

1.6 AMV's krijgen intensieve begeleiding.

Omdat AMV's minderjarig zijn, is in deze opvang 24/7 begeleiding aanwezig. Het COA is verantwoordelijk voor de opvang. Bij de locatiekeuze moeten we met deze doelgroep apart rekening houden.

2.1 Voor de voorbereiding van besluitvorming hebben we financiële middelen nodig

Om te komen tot een afgewogen besluit over een locatiekeuze is het nodig om eerst uit te zoeken wat de mogelijkheden zijn voor opvang met financiële gevolgen per locatie en wat inwoners belangrijk vinden bij het goed kunnen samenleven met asielzoekers. Voor deze onderzoeken is capaciteit nodig in de vorm van o.a. een projectleider, ondersteuning van een participatieadviseur en budget om de participatie uit te kunnen voeren. Zie verder paragraaf financiën.

Kanttekeningen

1.1 We kunnen niet aan alle wensen voldoen.

In het participatietraject halen we bij inwoners op wat zij belangrijk vinden om goed samen te kunnen leven met een grotere groep asielzoekers en wat de gemeente hieraan kan doen. Zoals in elk participatietraject zijn er veel verschillende meningen. De kans is reëel dat een definitieve locatiekeuze niet door iedereen zal worden omarmd. Het streven is om zowel in deze fase als in volgende fases, wanneer de locatie wel bekend is, in goed contact met inwoners en omwonenden te zijn en blijven. We willen duidelijk zijn over de mogelijke inbreng binnen de participatie. Daarom is er een participatieplan opgesteld als bijlage bij dit raadsvoorstel.

2.1 We zijn al gestart met de voorbereidingen.

Vooruitlopend op het raadsbesluit hebben we al wel kosten moeten maken.

Om de tijdslijnen van de spreidingswet te kunnen halen zijn we nu al begonnen met de voorbereidingen van het participatietraject. Bij een positief besluit kunnen we kort na het raadsbesluit starten met de participatie en kunnen we dit voor de zomer afgerond hebben. Daarnaast reserveerden wij ook capaciteit om het besluitvormingsproces voor te bereiden.

Participatie

Participatie vindt plaats binnen de door de raad vast te stellen kaders, dat is de participatieruimte die er is en gaat niet over het aantal asielzoekers of welke locatie geschikt is. De verantwoordelijkheid voor die keuzes ligt bij de gemeenteraad. Waar we wel het gesprek over aan gaan met inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en partners is het 'hoe'. Over wat inwoners belangrijk vinden bij het zoeken naar een geschikte locatie, hoe zij willen samenleven met de nieuwkomers en welke rol de gemeente hierin kan spelen.

Beoogd effect

Met dit voorstel zorgen we ervoor dat de gemeenteraad een afgewogen keuze kan maken voor de huisvesting van asielzoekers in Lingewaard op basis van vooraf gestelde kaders.

Hiermee kunnen we als gemeente bijdragen aan het realiseren van voldoende opvangplekken zodat asielzoekers die naar Nederland komen op een juiste en humane wijze worden opgevangen en voldoen we aan de daartoe vastgestelde wettelijke richtlijnen.

Financiën

De voorbereidingskosten dekken we uit het overschot Bestuurskostenregeling opvang ontheemden Oekraïne die in 2022 en 2023 in een bestemmingsreserve zijn geplaatst.

Om te komen tot een locatiekeuze zullen er ook kosten zijn voor de gemeente. Deze kosten bedragen € 150.000,-. Dit is voor de periode april tot en met oktober 2024. De begroting tot en met de keuze voor locatie(s) (fase 1 en 2):

•	Ondersteuning en begeleiden bijeenkomsten	€ 25.000
•	Uitvoeren peiling	€ 35.000
•	Locatiekeuze	€ 15.000
•	Projectleiding	€ 45.000
•	Onvoorzien	<u>€ 30.000</u>
•	Totaal	<u>€ 150.000</u>

Communicatie en participatie

Afgelopen 28 maart heeft u het participatiebeleid vastgesteld. Hiermee dragen wij bij aan het verbeteren van de samenwerking, verbinding en betrokkenheid tussen inwoners en gemeente. Juist ook bij dit onderwerp vinden wij het heel belangrijk om inwoners te betrekken. Daarbij is het doel van dit participatietraject nadrukkelijk niet het maken van de locatiekeuze, dat is aan de raad. Het doel van de participatie is om inzicht te krijgen in wat inwoners belangrijk vinden bij het zoeken naar een geschikte locatie, hoe zij willen samenleven met de nieuwkomers en welke rol de gemeente hierin kan spelen. Dit doen we samen met inwoners en anderen zoals maatschappelijke organisaties. De aanpak voor dit participatietraject is te vinden in bijlage 2.

Voortgang

Direct na besluitvorming gaan we aan de slag met participatie en het locatieonderzoek. In het najaar wordt de keuze van een locatie aan uw raad voorgelegd.

Duurzaamheid

In een volgende fase als er sprake is van concrete locaties kan duurzaamheid aan de orde komen.

Bijlagen

1. Raadsbesluit
2. Participatieplan
3. Persbericht / nieuwsbericht

Bemmel, 7 mei 2024

burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard,
de secretaris, de burgemeester,

drs. I.P. van der Valk

dr. P.T.A.M. Kalfs